

**Mykola Skopen, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor;**
**Liudmyla Krasavtseva, Candidate of Science
in Public Administration;**
**Oleksandr Budya, Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor**
*Kyiv Vocational College of Tourism and Hospitality
Kyiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-296-8-13>

ANALYSIS OF INVESTMENTS IN TOURISM ACTIVITIES OF UKRAINE ENTERPRISES

АНАЛІЗ ВКЛАДЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У ТУРИСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У відомих літературних джерелах досліджено особливості інвестування в туристичну галузь [1], перспективи інвестиційного забезпечення та напрями підвищення ефективності туристичної індустрії в Україні [4], а також проведено індексний аналіз динаміки туристичної діяльності в Україні [2]. Однак, все ще потрібне вирішення такого питання, яким чином можна провести аналіз обсягів вкладення інвестицій у туристичну діяльність України з визначенням на нього впливу кількості обслугованих туристів та середньої вартості інвестицій на одного туриста. Саме це і пропонується авторами на розгляд. Для проведення аналізу обчислюються та використовуються наступні показники:

- q – кількість обслугованих туристів;
- zq – капітальні інвестиції в туристичну діяльність, тис. грн;
- z – середні інвестиційні витрати на туриста, грн (визначена як відношення zq/q);
- I_{zq} – загальний індекс капітальних інвестицій, який є співвідношенням обсягу інвестицій звітного періоду в поточних цінах ($\sum z_1 q_1$) і обсягу інвестицій базисного періоду в базисних цінах ($\sum z_0 q_0$), що характеризує у скільки разів інвестиції звітного періоду збільшилися або зменшилися порівняно з базисним;
  - $z_0 q_1$ – вираз для обчислення значень I_q та I_z , де -0 – минулий рік, 1 – звітний рік;
  - D_{zq} – абсолютний приріст інвестицій, який обчислюється з формулою $\sum z_1 q_1 - \sum z_0 q_0$;

– I_q – загальний індекс фізичного обсягу інвестицій, який обчислюється за формулою $\frac{\sum z_0 q_1}{\sum z_0 q_0}$ і показує його зміну у звітному

періоді за рахунок зміни кількості обслугованих туристів;

– D_q – абсолютний приріст обсягу інвестицій за рахунок зміни кількості обслугованих туристів, який обчислюється за формулою $\sum z_0 q_1 - \sum z_0 q_0$;

– I_z – загальний індекс середніх інвестиційних витрат на туриста, який обчислюється за формулою $\frac{\sum z_1 q_1}{\sum z_0 q_1}$ і показує зміну обсягу

інвестицій у звітному періоді за рахунок зміни інвестиційних витрат на туриста;

– D_z – абсолютний приріст обсягу інвестицій за рахунок зміни середніх інвестиційних витрат на туриста, який обчислюється за формулою $\sum z_1 q_1 - \sum z_0 q_1$;

– $=I_q * I_z$ – контроль загального індексу обсягу інвестицій;

– $=D_q + D_z$ – контроль абсолютного приросту обсягу інвестицій.

На рис. 1 представлена загальна динаміка вкладення капітальних інвестицій в туристичну діяльність України, згідно офіційних статистичних даних [3] (табл. 1), у співвідношенні: 91,4% – у матеріальні активи та 8,6% – у нематеріальні активи. Тут, як видно, до початку 2014 року різкі ланцюгові темпи падіння інвестицій (на 48,3% або – 26334 тис. грн) обумовили зменшення обсягів туристичних послуг (на 29,6% або 1746967 тис. грн) під впливом військових загроз з боку росії. Схожа динаміка темпів падіння вкладення інвестицій (на 42,6% або 27715 тис. грн) повторилась на початку 2020 року, що також негативно вплинуло на туристичну активність. Обсяги надаваних послуг скоротилися на 49,4%.

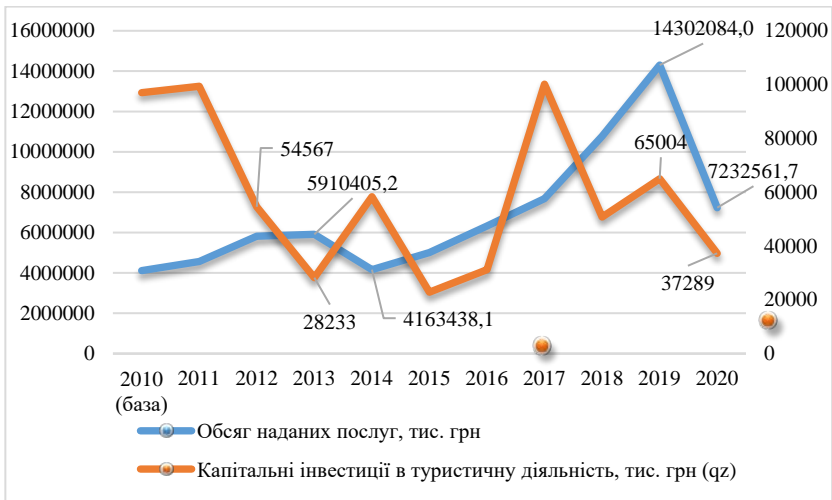
Таблиця 1

Статистичні дані вкладення інвестицій в туристичну діяльність України за період 2010-2020 роки згідно

Рік	Обсяг наданих послуг, тис. грн	Кількість обслугованих туристів (q)	Капітальні інвестиції в туристичну діяльність, тис. грн (zq)	Середні інвестиційні витрати на туриста, грн (z)
1	2	3	4	5
2010 (база)	4112445,9	2280757	97007	42,5
2011	4562989,9	2199977	99399	45,2

1	2	3	4	5
2012	5820823,9	3000696	54567	18,2
2013	5910405,2	3454316	28233	8,2
2014	4163438,1	2425089	58345	24,1
2015	5010518,3	2019576	22833	11,3
2016	6321639,7	2549606	31209	12,2
2017	7680605,9	2766821	100161	36,2
2018	10778299,2	4481502	50779	11,3
2019	14302084,0	6045257	65004	10,8
2020	7232561,7	2360278	37289	15,8

Джерело: [3]

Рис. 1. Динаміка вкладення капітальних інвестицій в туристичну діяльність України

Для того, щоб визначити вплив показників q та z на обсяги капітальних інвестицій проводиться індексний аналіз (табл. 2) у наступному порядку:

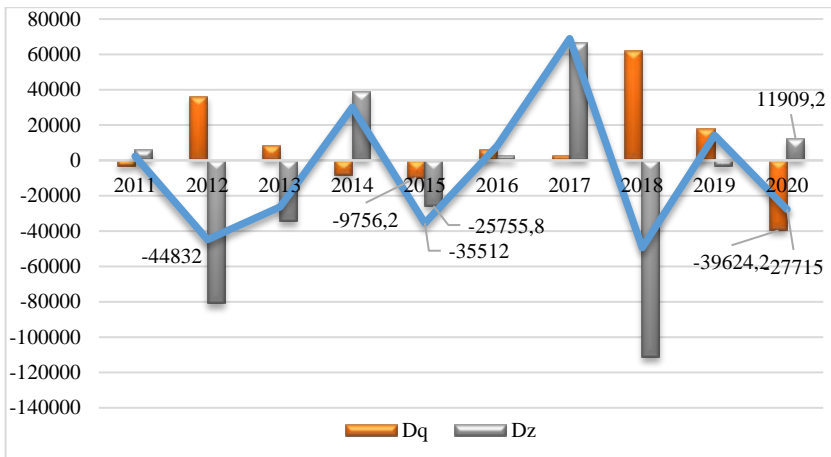
- обчислюються загальні індекси: I_{zq} , I_q , I_z . Для розрахунку останніх двох індексів додатково обчислюється вираз z_0q_1 ;
- обчислюються абсолютні прирости: D_{zq} , D_q , D_z ;
- здійснюється контроль правильності виконаних обчислень, відповідно, загального індексу обсягу інвестицій ($=I_q \cdot I_z$) та абсолютного приросту обсягу інвестицій ($=D_q + D_z$).

Таблиця 2

Індексний аналіз інвестицій в туристичну діяльність України

Рік	I_{zq}	z_{oq1}	D_{zq}	I_q	D_q	I_z	D_z	$=I_q * I_z$	$=D_q + D_z$
2011	1,02	93571	2392	0,96	-3435,8	1,06	5827,8	1,02	2392
2012	0,55	135577	-44832	1,36	36178,0	0,40	-81010,0	0,55	-44832
2013	0,52	62816	-26334	1,15	8249,0	0,45	-34583,0	0,52	-26334
2014	2,07	19821	30112	0,70	-8412,1	2,94	38524,1	2,07	30112
2015	0,39	48589	-35512	0,83	-9756,2	0,47	-25755,8	0,39	-35512
2016	1,37	28825	8376	1,26	5992,4	1,08	2383,6	1,37	8376
2017	3,21	33868	68952	1,09	2658,9	2,96	66293,1	3,21	68952
2018	0,51	162234	-49382	1,62	62072,7	0,31	-111454,7	0,51	-49382
2019	1,28	68498	14225	1,35	17718,6	0,95	-3493,6	1,28	14225
2020	0,57	25380	-27715	0,39	-39624,2	1,47	11909,2	0,57	-27715

Графічно проведений індексний аналіз вкладення інвестицій у туристичну діяльність України наглядно показує вплив зміни кількості обслугованих туристів та середніх витрат інвестицій на одного туриста на їх загальний обсяг (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка приросту обсягу інвестицій за рахунок зміни кількості туристів та інвестиційних витрат на туриста

Наприклад, у 2015 році різке зменшення обсягу капітальних інвестицій на 35512 тис. грн, що відповідає $I_q = 0,83$, у порівнянні з минулим роком було обумовлено загальним зниженням кількості туристів на 16,9%, а також зменшенням середніх інвестиційних витрат на одного туриста на 53%.

Безумовно, наведений вище підхід до проведення аналізу вкладення інвестицій у туристичну діяльність підприємств України дозволяє підвищити якість вивчення економіки туризму. Його можна рекомендувати для використання в практичній діяльності органів державної статистики, а також у навчальному процесі.

Література:

1. Богдан Наталія, Краснокутська Юлія. Інвестиційне забезпечення розвитку туристичної галузі в системі завдань регіонального маркетингу. *Економічний аналіз*, т. 31, н. 3, 2021. С. 7–15. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1948>. (дата звернення: 24.02.2023).
2. Скопень М. М., Красавцева Л. Ю., Будя О. П. Індексний аналіз динаміки туристичної діяльності в Україні. Матеріали Міжнародної наукової конференції на тему "Цифровізація економіки як фактор стійкого розвитку держави" (23-24 вересня 2022 року, Кельце, Польща): Riga, Latvia: "Baltija Publishing". 2022. С. 60–64. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/273> (дата звернення: 24.02.2023).
3. Туристичний барометр України 2020. Київ : ГС "НТОУ": 2021. URL: https://www.ntoukraine.org/nsts_analytics_ua.html (дата звернення: 24.02.2023).
4. Фесенко Г. О., Алещенко Л. О. Інвестиційна складова ефективного розвитку туристичного бізнесу. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8409> (дата звернення: 24.02.2023).